

ihmiset yksin, niin tämän kaltaisissa yhteisissä kamppailuissa voimme löytää jotain, mikä yhdistää meidät.

Mikä tilanne on nyt? On luotava uudenlaisia kollektiiveja, on avattava keskusteluja, on avattava mahdollisuuksia, ei suljettava niitä jonnekin loputtomien kokousten syövereihin. Mutta mitä kamppailulle tapahtuu, jatkuuko se? Syntyneitä hedelmiä ei välttämättä pysty vielä näkemään, mutta pieni muutos on ehkä tapahtunut. Nyt on löydettävä uusia risteyskohtia, uutta luovuutta. Monet jatkavat omilla suunnillaan, omissa elämässään, jotkut antoivat kaikkensa ja hengähtävät hetken. Yliopistokamppailun voidaan nähdä jatkuvan Väen talossa. Kevät yhdisti ihmisiä yliopistolla, kesä kaupungilla kamppailussa kaupunkitilasta. Kuten Deleuze sanoo, tulee ajatella ennemmin vallankumoukselliseksi tulemista kuin vallankumouksen tulevaisuutta, ja niinpä nomadit katseemme suuntaavat spontaanisiin tuleviin vastarintoihin. Emme järjestäydy etujoukoksi. Yhteiskunnalliset konfliktit kertovat niistä itsestään, levottomuudesta, jota väki tuntee. Ratkaisut eivät löydy historiasta, vaan Deleuzen sanoin nykyisten vähemmistöjen – ei määrällisesti vähemmistöjen, vaan niiden joiden on sopeuduttavan ”enemmistön” vaatimuksiin – sietämättömästä olotilasta nousevasta puheesta; prekaarin luokan keskusteluista syntyvistä uusista sanoista.

KIRJALLISUUS

- Deleuze, Gilles & Guattari, Felix 2005: Toukokuuta '68 ei ollut teoksessa Gilles Deleuze: *Haastattelija*. Suomentaneet Anna Helle, Vappu Helmsaari ja Jussi Vähämäki. Tutkijaliitto. Helsinki.
- Hardt, Michael 2008: Kohtaamisen organisointi ja tapahtumien luominen. *Megafoni*. URL: <http://megafoni.kulma.net/index.php?art=510>
- Precarias a la Deriva 2009: *Hoivaajien kapina*. Suomentaneet Laura Böök, Riie Heikkilä, Eeva Itkonen, Anna-Reetta Korhonen ja Eetu Viren. Like / General Intellect / Tutkijaliitto. Helsinki.
- Virno, Paolo 2006: *Väen kielioppi*. Suomentanut Inkeri Koskinen. Tutkijaliitto. Helsinki.

KITULIAS TAISTELUTAHTO

PÄIVÄKIRJAMERKINTÖJÄ TURUN OPISKELIJATOIMINNASTA

Eva-Liisa Raekallio

TAUSTAA

Turussa opiskelijatoiminta lähti liikkeelle yliopiston ylioppilaskunnan edustajistosta vuodenvaihteesta 2008–2009. Vihreä vasemmisto -edariryhmässä herättiin yliopistolakiin ja haluttiin edarin puuttuvan tapahtumien vääjäämättömältä näyttäneeseen kulkuun. Ylioppilaskunnan haluttiin näkyvän ja kuuluvan lain vastaisessa työssä ja mahdollistavan jäsenistön osallistumisen mielenosoitukseen jos tarve vaatisi.

Ponsi mielenosoituksen järjestämisestä sivuutettiin vähin äänin. Sen sijaan edarissa keskityttiin Vihreän listan pontteen luomuidon näkyvyydestä kampusalueen ravintoloissa. Tämä tuntui jo silloin käsittämättömältä, mutta myöhemmin kävi entistä selvemmäksi, ketkä todellisuudessa kantoivat vastuuta siitä, että Turussa ylipäätään vastustettiin yliopistolakia. Tärkein toimija oli Vihreä vasemmisto -edariryhmä sekä sen kattoyhdistys, *Turun Vasemmisto-opiskelijat Avanti ry* ja sen hallitus johon itsekin kuulun.

Turun osalta on pidettävä mielessä myös se, että yliopistolakia sovellettiin täällä kauan ennen lopullista hyväksymistä. Turun yliopiston ja Turun kauppakorkeakoulun yhdistymisneuvottelut käynnistyivät jo loppuvuodesta 2006. Leimallista turkulaiselle toimintakulttuurille asiassa oli myös yliopiston varainhankintakampanjan

lanseeraus keväällä 2009, kun varainkeruun mahdollistavasta laista oli tarkoitus äänestää aikaisintaan kesällä.

Aloitin itse Turun ylioppilaslehden, *Tylykkärin* avustajana heti tammikuussa ja ensimmäinen ajatukseni oli osaltani nostaa lakimuutos keskusteluun myös Turussa ja käynnistää opiskelijatoiminta myös täällä. Ajatuksenani oli kirjoittaa lehtijuttuja aiheesta ja järjestää vähintään paikallinen yleiskokous. Ensimmäinen juttuni oli uutinen Helsingissä 29.1.2009 järjestettävästä yleiskokouksesta.

Minua hämmensi jo tuolloin, ettei ylioppilaslehti ollut millään tavalla noteerannut mullistusta. Aihe oli sivuutettu myös valtamediassa, joten tässä ei sinänsä ollut mitään poikkeuksellista. Juttuni olikin ensimmäinen jossa aihetta käsiteltiin. Tein jutun myös itse kokouksesta. Avustajapalaverissa meille kerrottiin, että jutut saavat olla räväköitä, onhan kyseessä opiskelijalehti. Kun sitten palautin kokousraportin, sain palautetta että juttu oli liian kantaaottava, tarkoitus oli kuulemma tehdä ”uutisjuttu”. Todellisuudessa siis kantaaottavuus ja räväkkyys ei sopinutkaan lehteen, edes koko yliopistoyhteisöä koskevassa asiassa. Lopullisesta jutusta karsittiinkin pois kritiikkini ylioppilaskuntaa kohtaan, paljolti varmasti myös siksi, että lehden omisti ja omistaa ylioppilaskunta itse.

TOIMINNAN KÄYNNISTYMINEN

Kun kävi selväksi, ettei ylioppilaskunnassa oltu riittävän kiinnostuneita lain vastustuksesta, oli myös entistä selkeämpää, että Turussa vastarinnan täytyy toimia edustajistosta ja opiskelijahallinnosta erillään. Olin tuttu joidenkin Helsingin opiskelijatoimijoiden kanssa jo ennestään, ja yleiskokouksessa solmin lisää kontakteja. Kokouksen jälkeen minusta tuli virallisesti Opiskelijatoiminnan Turun yhteyshenkilö ja pääsin järjestämään yleiskokousta.

Minut oli vastikään valittu Vasemmisto-opiskelijoiden pääsihteeriksi, ja siksin katsoin Turun vasemmisto-opiskelijoiden kokouksessa, että minun onärkevintä olla vastuussa kokousjärjestelyistä sekaannusten välttämiseksi ja tehokkuuden takaamiseksi. Meillä ei ollut juuri ollenkaan aikaa toiminnan käynnistämiseen; juttu yleiskokouksesta ilmestyi 13.2.2009 ja kokous oli jo 17.2.2009. Oli kuitenkin tähdellistä ajoittaa kokous vasta jutun ilmestymisen jälkeen. Julkisuutta se on pienikin julkisuus ja siis tyhjää parempi ainakin.

Sain kuin sainkin puhujat paikalle ja tilat varattua sekä tekniikan kuntoon. Mainostimme kokousta lehtisillä, joita jaettiin ylioppilaskylään. Emme olleet optimistisia kokouksemme osanottajamäärästä johtuen aikatauluista, ja olimmekin erittäin iloisia ja yllättyneitä nähdessämme Turku-salin täynnä kuulijoita. Pidin itse puheenvuoron, paikalla oli myös helsinkiläisiä opiskelijatoimijoita sekä paikallisia yliopiston henkilökunnan edustajia, professori ja tutkija. Kokouksitamme tallensi myös media, olin lähettänyt mediatiedotteen ja paikalla oli *Turun Sanomat*.

Kokouksemme sujui hyvin ja sen jälkeen vetämäni keskustelun aikana vahvistui mahdollisuus mielenosoituksen järjestämisestä. Ihmiset olivat vastaanottavaisia ja vaikutti siltä, että opiskelijoiden keskuudessa oli sittenkin protestihenkeä. Kokouksessa päätimme perustaa sähköpostilistan tiedotustarkoituksiin ja siellä myös varsinaisesti käynnistyi Turun sitoutumaton opiskelijatoimintaverkosto, joka oli myös projektimme työnimi. Opiskelijoista ja henkilökunnasta koostunut verkosto ei kollektiivisesti ollut sitoutunut muuhun kuin yliopistolain pysäyttämiseen. Hyvän palautteen rohkaisemina lähdimme hulluun projektiin: päätimme järjestää mielenosoituksen samana päivänä kuin muuallakin Suomessa, heti 19.2. Päätimmekin *Avantin* puheenjohtaja Laura Tätilän kanssa heti kokouksen jälkeisenä päivänä suunnitella ja jakaa mielenosoitusta mainostavia lehtisiä. Teemana niissä oli kuolinilmoitus. Mielenosoituksen teemana oli vapaan tieteen hautajaiset. Minä halusin jälleen olla päävastuussa järjestelyistä, olihan minulla suhteita jo valmiina.

Puhujien saaminen olikin tällä kertaa erittäin vaikeaa. Yksi oli hiihtolomalla, toinen sairastui juuri mielenosoituksen alla. Vielä mielenosoituksen aamuna näytti siltä, että minä olen ainoa puheenvuoron pitävä. Olinkin äärimmäisen helpottunut saadessani arvostetun professori Risto Rinteen puhumaan. Ilman häntä media olisi saanut juuri sen mitä tuli hakemaankin: uutisen pienen radikaaliopiskelijaporukan pikkuprotestista, joka ei kosketa henkilökuntaa. Mielenosoituksessa kerroin maaliskuulle suunnitellusta valtakunnallisesta mielenosoituksesta Helsingissä, ja toivoin enemmän kuin uskoin siihen riittävän osallistujia myös Turusta. Itse mielenilmaus sujui hyvin, osanottajia oli vajaa pari sataa eli erittäin hyvin aikatauluun nähden.

OPISKELIJATOIMINTAKEVÄT ETENEE

Mielenosoituksesta oli vajaa kuukausi maaliskuun ”mustaan perjantaihin” 13.3.2009, joka siis oli päivä, jolle suunniteltiin valtakunnallista suurmielenosoitusta. Vihreän vasemmiston edustaja ylioppilaskunnan hallituksessa, vuoden 2010 Turun yliopiston ylioppilaskunnan hallituksen puheenjohtaja Elias Laitinen ehdotti hallitukselle bussikuljetusten kustantamista paikan päälle. Ehdotus kuitenkin tyrmättiin, vain Vihreän listan edustaja äänesti sen puolesta. Tämän jälkeen huomasimme taas, että mikäli me emme järjestä ihmisille bussikuljetuksia, niitä ei tule lainkaan.

Järkytyksestä toivuttuamme tajusin itse olevani uuvuksissa kaikkien järjestelyjen jälkeen. Olin myös aloittanut työharjoittelun maaliskuun alussa. Lisäksi työni pääsihteerinä, niin osa-aikainen kuin olikin, vei aikaa ja päätinkin uskoa bussikyytijärjestelyt muille. Kaikki sujui hyvin sitä lukuun ottamatta, että vastarinnan hektisin kausi oli laantunut, eikä ihmisiä ilmoittautunut kuin yhden bussin verran. Pääsimme kuitenkin starttaamaan Helsinkiä kohti suunnitellusti perjantaina 13. päivä. Mielenosoitus keräsi hyvin väkeä. Sen jälkeen ryhmä mielenosoittajia valtasi Helsingin yliopiston pääarakennuksen, ja olin itse mukana valtauksessa. Kokemus oli positiivinen, luentotiloissa kokoonnuttiin keskustelemaan lain taustoista ja yliopistoinstituution tulevaisuudesta. Itse vedin yhden keskustelun.

Yleiskokouksessamme perustettu sähköpostilista eleli hiljaiseloa, sillä ei käyty vilkasta keskustelua kuten olisimme toivoneet. Se kuitenkin toimi tiedotuskanavana ja piti yllä illuusiota, että Turussa olisi jotain kollektiivista vastarintaa. Listan hiljaisuus olikin oireellista koko Turun opiskelijatoiminnalle, mustan perjantain jälkeen ei enää järjestetty mitään toimintaa. Toki teimme lobbauksia lakia vastaan, ja olin huhtikuussa keskustelemassa Tampereen yliopistoradiossa. Turun yliopiston ja kauppakorkeakoulun yhdistymisaikataulun takia niiden yhteiset edarivaalit ajoittuivat kevääseen. Tämäkin verotti osaltaan vasemmisto-opiskelijoiden voimia. Näistä syistä keskityimme lähinnä odottamaan ja pelkäämään pahinta. Eduskunnan sivistysvaliokunnan puheenjohtaja oli luvannut, että laista äänestetään ennen juhannusta.

Realisteina tajusimme, että on ihme jos laki ei mene läpi, niin vahva läpihuutojutun maku koko prosessista välittyi. Henkilökohdaisesti toivoin, ettei lopullinen äänestystulos kuitenkaan olisi murs-

kaavan ylivoimainen lain puolesta. Edessä olikin shokki 16.6., kun äänestystulos julkistettiin. Jokaikinen kansanedustaja vasemmistoliittolaisia ja yhtä demaria lukuun ottamatta äänesti lain puolesta. Erityisesti minua järkytti tietty kaksinaamaisuus, joka näkyi muun opposition leirissä. Kevään mittaan oli nähty useita kannanottoja lakiuudistusta vastaan, mutta äänestyspäivän koittaessa takit kääntyivät vinhaan. Turun opiskelijatoiminta ja samalla koko muukin työ näytti olleen turhaa.

MEDIA

Alusta asti vaikutti siltä, että media haluaa mieluiten unohtaa koko yliopistolain, niin vähän se oli esillä. Tiedotusvälineiden suhde prosessiin oli varsin hajanainen, painetussa mediassa aihe ei edes juuri ollut esillä, ja jos oli, näkökulmana oli selkeästi hallinnon näkökulma. Opiskelijatoiminta pyrittiin lähinnä vaikenemaan hiljaiseksi. Kuitenkin äänensä saivat, tosin hiljaisesti, kuuluvuun myös lain vastustajat. Tästä esimerkkinä Suomen kaikkien oikeustieteellisten tiedekuntien dekaanien yliopistolakia voimakkaasti kritisoinut kannanotto, jonka sain levitettäväkseni Turussa medialle. Se julkaistiin lopulta *Turun Sanomissa* sisäsivulla varsin huomaamattomassa paikassa, eikä se poikanut keskustelua.

Yleiskokouksestamme tehty juttu *Turun Sanomissa* unohti turkulaisen opiskelijatoiminnan olemassaolon, jutussa annettiin eniten painoarvoa ylioppilaskunnalle sekä helsinkiläisille vieraillemme. Aivan kuin Turussa ei siis olisi ollut omaehtoista toimintaa eikä siellä olisi voimallisesti vastustettu lakia. Mielenosoitustamme lehti piti pienimuotoisena ja pyrki näkemään hautajaisväen vähyiden osoituksena myös vastarinnan määrästä. Oikaisuni julkaistiin lehdessä, mutta mitään huomiota turkulaiseen opiskelijatoimintaan paikallinen mahtimedia ei siis osoittanut. Kun minua haastateltiin mielenosoitusjuttuun, toimittajaa kiinnosti kovasti se, mitä opiskelen, sillä hän kysyi ”eikö olekin niin, että täällä on nyt lähinnä humanisteja ja yhteiskuntatieteilijöitä”. Minusta se ei ollut asiallista.

Maaliskuun mustasta perjantaista tehty juttu keskittyi pelkästään Helsinkiin lähdössä olleisiin opiskelijoihin. Lähettämässäni tiedotteessa kerroin henkilökunnan bussin lähtöajan ja -paikan, ja kehoitin haastattelemaan myös heitä. Tästä huolimatta juttu tehtiin vain meistä opiskelijoista eli lukijoille haluttiin välittää kuva vastarinnasta

opiskelijapiirien juttuna. Myöhemmin kuulin, että *Helsingin Sanomat* oli kyllä huomionnut jutussaan myös henkilökunnan. Minua ärsytti *Suomen kuvalehden* valtausreportaasi, jossa kuvattiin opiskelijoita tanssimassa ja kaljoittelemassa. Se kun ei ollut koko totuus, mutta oli linjassa vastarintaa vähättelevän uutisoinnin kanssa.

Pidin jo riittävän huomionarvoisena, että *Tylkkäri* sivuutti opiskelijatoiminnan, mutta lopullisesti lehden kanta selvisi loppukesästä, kun minua haastateltiin lehteen opiskelijatoiminnasta. Siis loppukesästä, kun laki oli jo aikaa sitten hyväksytty. Jutusta myös jätettiin jälleen pois kritiikkini ylioppilaskunnan hallitusta ja edustajistoa, sekä myös vihreiden luomumaitokeskustelun ajoitusta kohtaan. Lisäksi jutun suurin huomio kiinnittyi hallituksen edustajaan - vain hänestä oli kuva. On tietysti loogista, että ylioppilaskunnan lehti edustaa omistajansa ääntä. Koin tärkeäksi julkaista oikaisun, josta seurasikin kiivasta sananvaihtoa lehden mielipidepalstalla. Minusta käyty keskustelu oli kuitenkin varsin turha, koska se käytiin liian myöhään. Mikään heitto ei myöskään kumonnut sitä tosiasiaa, että yliopistolain vastustuksessa vasemmisto-opiskelijat olivat käytännössä yksin.

Sähköisessä mediassa uutisointi oli samaten laimeaa. Paikallistelevio tuli tosin tekemään mielenosoituksestamme hyvän jutun, ja valtakunnan mediassa helmikuun mielenosoituksemme huomioidiin varsin positiiviseen sävyyn. Olin kuitenkin pettynyt uutisoinnin kapeuteen myös sähköisessä mediassa. Vastustus ei näyttänyt kiinnostavan. Erikoinen tilanne syntyi, kun You-Tubessa julkaistiin pari päivää mielenosoituksemme jälkeen video ”*The Secret Society*” (tunnetaan myös nimellä *Te saatanan tumarit*), jossa joukko silmätekeviä, yliopiston ja kauppa- ja korkeakoulun rehtorit mukaan lukien, kokoontui yliopiston kellariin seuraamaan presidentti Kekkonen riippämistä. Video keräsi paljon julkisuutta ja katsojia. Sen julkaisujakohta oli huomiota herättävä, tuntui siltä, että mielenosoituksen viesti haluttiin vaientaa huumorilla. Paikallistelevision vuoden 2009 uutiskatsaus mainitsi protestista sivulauseella. Kaiken kaikkiaan katsos, että media palveli lain puolustajia.

TAISTELU OHI?

Kevään mittaan virinnyt valtakunnallinen yhteistyö antoi toivoa paremmasta, Turun aktiivit olivat täällä yksin, mutta saivat tukea

muualta. Kesään ajoitettu lakiäänestys takasi kaksi asiaa: ensinnäkin sen, että ihmisten lomien takia vastarinta ei voinut muodostua voimakkaaksi ja sen, että yhteistyö hiljeni kohta käynnistyttyään. Syksystä oli tiedossa kiireinen edarivaalisuus useimmissa ylioppilaskunnissa, sekään ei luvannut liikoja kansalliselle yhteistyölle mutta tiesi kiireitä minulle ja Vasemmisto-opiskelijoille. Pitihän tehdä hyvää vaalityötä menestyksen eteen. Yhteistyötä toteutettiinkin syksyllä järjestötyön kautta, tietoa paikallisista toimista saatiin kattojärjestön kautta.

Edarivaalit sinänsä sujuivat vasemmisto-opiskelijoilta loistavasti. Olimme ainoa poliittinen porukka, joka säilytti asemansa. Osassa ylioppilaskuntia saimme jopa lisäpaikkoja. Itse pidän tätä paljon kiitoksena yliopistolain vastaisesta työstämme. Onkin hyvä, että edustajistoissa on uuden yliopistolain aikana entistä vahvempi vasemmistoesustus vastavoimana. Turussa ovat asiat tässäkin suhteessa montaa muuta paikkakuntaa kehnommin. Uuden edustajiston sekä loppuvuodesta 2009 valitun ylioppilaskunnan hallituksen enemmistö on edelleen ainakin nimellisesti sitoutumatonta, jolloin vähemmistön ääni kuuluu parhaimmillaankin heikosti.

Mitä Turun yliopiston hallitukseen tulee, se on käyttänyt uuden lain tuomat mahdollisuudet tehokkaasti hyväksi. Hallituksen kokoonpanosta on täsmälleen 60% yliopistolaisia ja 40% yliopiston ulkopuolisia. Mikä merkittävintä, näkyvimmat hahmot eli hallituksen puheenjohtaja sekä varapuheenjohtaja ovat molemmat yliopistoyhteisön ulkopuolelta.

Kuten mainitsin, Turussa varainhankintakampanja käynnistettiin ensimmäisenä. Kyseenalainen saavutus, joka todentui syksyn aikana kampusalueen ruokaloissa kolikkolippaina. Tämän toki ymmärtää, kun muistaa että vuoden 2010 alkaessa koossa oli häthätää miljoona, jos sitäkään, ja tavoitteena on vuoden loppuun mennessä kerätä 20 miljoonaa. Kaikki keinot on siis käytettävä.

Turun opiskelijatoiminta eli lyhyen ja kituliaan elämän yliopistolla, toiminnan jatko hakee muotoaan. Opintopiirejä halutaan järjestää jatkossakin, mutta osanottajia ei kannata odottaa vasemmistolaisen opiskelijapiirien ulkopuolelta. Muilla ei yksinkertaisesti tunnu olevan kiinnostusta suuriin kysymyksiin tai ei ainakaan halua leimautua vasemmistolaiseksi osallistumalla järjestämiimme tilaisuuksiin. Tämä on karu toteamus, mutta meidän kokemustemme valossa järkeenkäypä. Uusliberalismi jyllää kabineteissa, mutta myös turuilla ja toreilla.

Yliopistouudistuksen myötä käyttöön otettiin myös kokeilu, jossa EU- ja ETA-maiden ulkopuolisilta opiskelijoilta voidaan periä lukukausimaksuja. Pääministeri Matti Vanhanen totesi keväällä *Turun Sanomien* haastattelussa, että tulijoiden määrä lukukausimaksujen käyttöönoton jälkeen kertoo suomalaisen korkeakoulutuksen kilpailukyvyn. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan mainittu sitä monesti ”unohdettua” faktaa, että Suomen taloudellinen kilpailukyky on ollut huippuluokkaa nimenomaan maksuttoman koulutuksen kaudella. Puhumattakaan siitä, että yliopistokoulutus on meillä puolet halvempaa kuin Yhdysvalloissa, vaikka ihmiset siellä maksavat itse opinnoistaan. Lisätodisteita ei siis tarvita, maksuton korkeakoulutus on erittäin kustannustehokasta sekä kiistämätön kilpailuetu.

OPISKELIJATOIMINTA – KOKEMUKSIA KAPINASTA

*Maija Korhonen, Solja Kovero, Hilma Salonen ja
Vuokko Viljanen*

Tavoitteenamme on tässä tekstissä valaista, miten Opiskelijatoiminta-verkosto lukuvuonna 2008–2009 itseorganisoitui Helsingin yliopistolla. Toivomme tekstin antavan ideoita ja innostusta niille, jotka haluavat aktivoitua yliopistolla ja muualla poliittiseen toimintaan edustuksellisista rakenteista riippumatta. Metodimme on ollut yhdessä kirjoittaminen ja toistemme haastattelu. Olemme haastatelleet toimijoita mahdollisimman laajasti, siis niin liikkeen toiminnassa eri vaiheissa ja eri tavoilla aktiivisesti mukana olleita kuin liikkeen reunamilla toimineita. Tällä tavalla olemme pyrkineet tavoittamaan liikehdinnän takaa toimijoiden subjektiivisen kokemuksen sekä löytämään erilaisia näkökulmia toimintaamme. Keskeisimmät kysymyksemme ovat olleet, miten olemme järjestäytyneet poliittiseksi liikkeeksi ja miltä se on tuntunut. Olemme kartoittaneet kokemuksia poliittisesta voimaantumisesta mutta myös kriittisiä huomioita liikkeen organisoitumisesta olleista puutteista. Olemme halunneet tuoda nämä kokemukset esiin moniäänisinä ja elävinä. Koska teksti perustuu luottamuksellisiin haastatteluihin, emme ole halunneet tuoda esiin henkilöitä vaan pikemminkin antaa toiminnallemme kollektiivisen äänen.

KUINKA KAIKKI OIKEIN KÄVI

Olen kokenut yliopiston aina jotenkin ahdistavana paikkana: osaton tai ulkopuolinen olo, ei ikinä oikein vastaa vaatimuksiin. Tuntui hyvältä ja kivalta löytää muitakin ihmisiä, jotka ei pitänyt kovenevasta linjasta. Löysi uusia kanavia puhua ihmisten kanssa yliopistossa.